

Seminarium „Uczelnie i regiony” - 28 lutego 2013
Laboratorium Idei – Prezydencki Program Ekspercki
Kancelaria Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej

Regiony a szkolnictwo wyższe: jaki podział kompetencji z państwem i z uczelniami?

Ambasada Francji w Polsce
Dominique LE MASNE, Attaché ds. nauki i współpracy uniwersyteckiej
Cyrielle DUFRENNE, Zastępca Attaché ds. współpracy uniwersyteckiej
Romain SU, Zastępca Attaché ds. pomocy technicznej

Francuski system: stosunkowo scentralizowany...

kompetencje państwa:

- monopol na nadawanie stopni i tytułów naukowych
- określanie kierunków studiów i badań naukowych
- zatrudnianie i zarządzanie karierami pracowników uczelni
- główne źródło zasobów (ponad 80% budżetu)

➔ gwarantują równy dostęp publicznej oferty szkolnictwa wyższego oraz swobodę badań naukowych i kształcenia

... ale coraz potężniejsze uczelnie

- demokratyzacja w zarządzaniu uczelniami
- zwiększona samodzielność od państwa w kwestiach:
 - ♦ budżetowych
 - ♦ nieruchomości
 - ♦ zatrudnienia
- wzmocnienie władzy rektorów

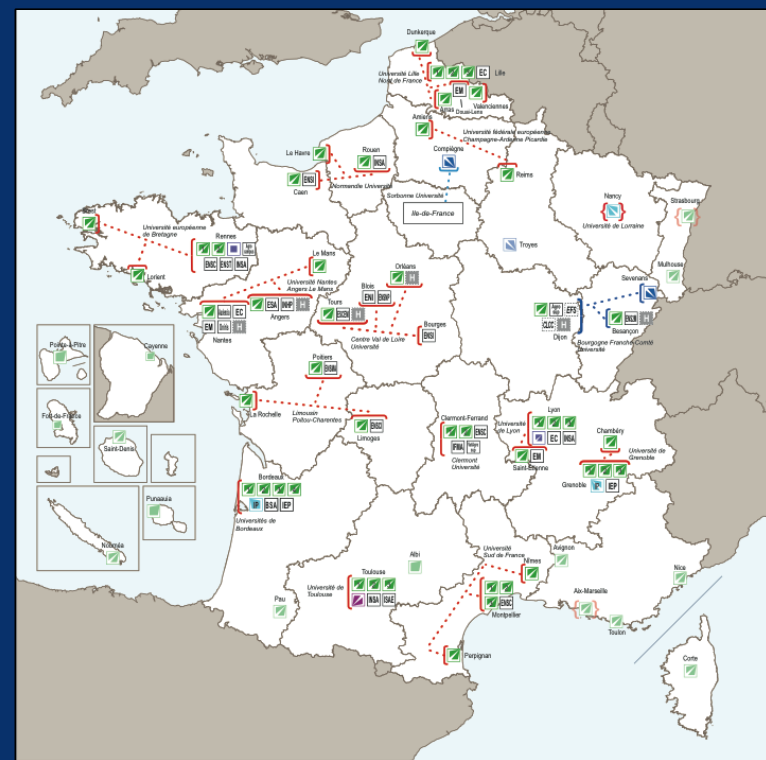

Rozwój regionów

- pomimo braku kompetencji uznanych przez Ustawę o szkolnictwie, zaangażowanie się uzasadnione przez rolę napędową w lokalnym rozwoju gospodarczym
- istotność uczelni dla atrakcyjności i wpływu regionów
- konieczność łączenia szkolnictwa wyższego z dziedzinami badania i innowacyjności, w których regiony już działają
- dobrze wykształcona kadra, dostosowana do potrzeb lokalnego rynku pracy, jako nadczelny czynnik konkurencyjności gospodarczej

Ewolucja pozytywnie postrzegana przez uczelnie

- znaczne wkłady finansowe, które kompensują domniemane wycofanie się państwa
- po szoku pierwszego rankingu opracowanego przez Shanghai Jiao Tong University w 2003 r., „terytorializacja” szkolnictwa wyższego przez fuzje i tworzenia się konsorcjów naukowo-badawcze (PRES)

Regionalne strategie rozwoju szkolnictwa wyższego, badania i innowacyjności (SRESRI)

- pierwsza tego typu przyjęta przez Sejmik Rhône-Alpes (Lyon) w 2005 r.
- dokument ramowy współtworzony z uczelniami, instytutami badawczymi ale też z innymi samorządami oraz przedstawicielami firm
- opisuje obecną sytuację, ustala cele i strategię na czas od 3 do 5 lat
- do tej pory, koło 10 regionów na 27 przyjęło SRESRI

Działania regionów

- inwestycje w budynki uniwersyteckie oraz w sprzęt naukowo-badawczy
- finansowanie stypendiów wspierających mobilność oraz innych dla doktorantów, wybitnych wykładowców akademickich (*chaires d'excellence*) i cudzoziemskich badaczy
- poprawa warunków studenckiego życia (akademiki, stołówki, transport, opieka zdrowotna, biblioteki, obiekty kulturalne i sportowe ...)
- „polityki terenowe” (wsparcie klastrów i PRES)

Wydatki duże, ale mało wpływu na proces decyzyjny

- w 2011 r., 400 milionów euro przeznaczonych na szkolnictwo wyższe przez regiony (1,7% ich własnego budżetu)
 - dla porównania, państwo wydaje w tym zakresie 14 miliardów euro, ale 4/5 pokrywa koszty personalu – mniej widoczności
 - od 2007, regiony siedzą w senatach uniwersyteckich
- ➔ regiony domagają się większych kompetencji na miarę swojego zaangażowania finansowego

Koniunktura sprzyjająca

Zjazd ws. szkolnictwa wyższego i nauki (*Assises*),
„akt III decentralizacji”

Aspiracje regionów:

- możliwość zawierania umów z uczelniami w sposób dwu- lub trójstronny (z państwem)
- większy wpływ na opracowanie oferty studiów, szczególnie kierunków dla kształcenia zawodowego i ustawicznego, aby bardziej odpowiadały potrzebom lokalnego rynku pracy
- uznanie kompetencji w zakresie transferu technologii i wspierania innowacyjności
- koordynacja działań ws. :
 - budynków uczelnianych (w tym także akademików)
 - warunków życia studentów
 - doradztwa zawodowego i przeciwdziałania przedwczesnemu kończeniu nauki
 - dialogu nauki ze społeczeństwem i rozpowszechniania wiedzy naukowej, technicznej i przemysłowej
 - wsparcia internacjonalizacji szkolnictwa wyższego, nauki i innowacyjności
- współprzewodnictwo zarządów CROUS (regionalne organy odpowiedzialne za sprawy studenckie)

Rhône-Alpes: proaktywny i innowacyjny region w dziedzinie szkolnictwa wyższego

Kluczowe dane

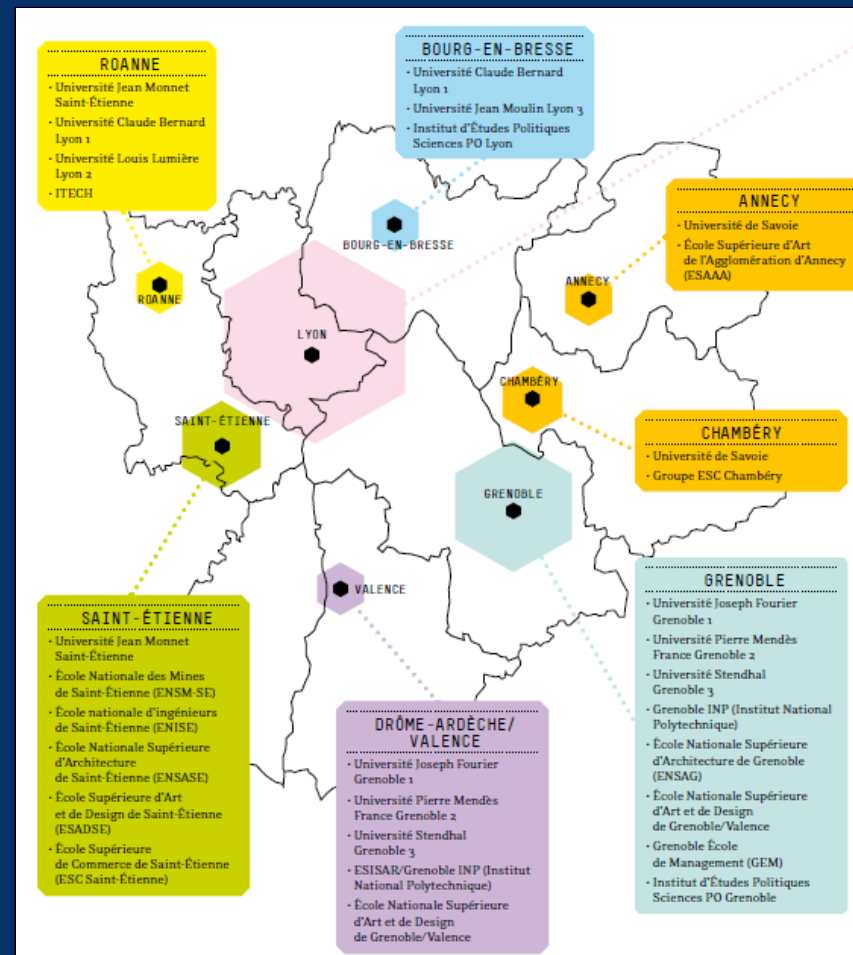
Drugi największy naukowy i akademicki region we Francji:

7 PRES

163 000 studentów i 11 300 naukowców

Drugi region pod względem wielkości inwestycji w szkolnictwo wyższe i badania naukowe: 40% całego budżetu regionu (więcej niż miliard euro) zainwestowanych od 2004 roku

Pierwszy region, który wprowadził regionalny plan dla szkolnictwa wyższego i badań naukowych

Strategie opracowane dla szkolnictwa wyższego i badań naukowych

Cztery główne obszary działań:

1. Szkolnictwo wyższe: edukacja, szkolenia i staże
2. Badania naukowe i rozwój innowacyjności
3. Transfer i promocja wiedzy
4. Wspieranie nauki i przemysłu

➡ Budowa „społeczeństwa opartego na wiedzy”

Realizowane działania

W obszarze szkolnictwa wyższego :

- 🌐 **Wyrównywanie szans i szeroki dostęp do nauki dla studentów**
- 🌐 **Wspieranie instytucji w ich ofercie edukacyjnej:** szkolenia i sprzęt edukacyjny
- 🌐 **Internacjonalizacja szkolnictwa wyższego:** mobilność studentów za granicą, przyjmowanie studentów zagranicznych, współpraca instytucjonalna

Stypendia Explora'initial:

Wspieranie międzynarodowej mobilności młodzieży (staże i studia za granicą przez okres od 3 do 6 tygodni)

CMI'RA program (współpraca i mobilność międzynarodowa Rhône-Alpes): wymiana doktorantów i naukowców zagranicznych w celu przyciągnięcia talentów do regionu Rhône-Alpes

🌐 **Decentralizacja: tworzenie oddziałów uniwersytetów na całym terenie regionu**

🌐 **Renowacja nieruchomości należących do uniwersytetów: CPER i « Operacja Campus »**

Umowa dotycząca projektów pomiędzy Państwem a regionem (CPER): 200 mln euro zainwestowane przez region w renowację budynków uniwersytetów i akademików socjalnych

Operacja Campus: Rozpoczęty w 2008 roku krajowy plan odnowienia budynków uczelni

Charakterystyka działań regionu Rhône-Alpes

🌐 **Regionalny plan dla wsparcia i rozwoju specjalizacji w ramach sektorów takich jak:** projektowanie w Saint-Etienne Roanne, przemysł spożywczy w Bourg-en-Bresse, energia słoneczna w Savoie

🌐 **Projekt utworzenia Uniwersytetu Rhone-Alpes poprzez scalenie wszystkich uniwersytetów regionu**

Konkluzja (1)

Region staje się obecnie podmiotem szkolnictwa wyższego ze względu na konwergencję czynników takich jak:

- Zwiększanie autonomizacji uniwersytetów (poziom autonomii jest obecnie niski w porównaniu z większością Państw europejskich*)
- Redukcja rządowych środków przeznaczonych na rozwój szkolnictwa wyższego i badań naukowych
- Proces demokratyzacji szkolnictwa wyższego oraz konieczność opracowania skoordynowanych krajowych i lokalnych strategii
- Podjęte przez regiony i podmioty regionalne plany, które zakładają połączenie działań w zakresie szkolnictwa wyższego z potencjałem ekonomicznym i rozwojem innowacji na ich terytoriach
- Wsparcie funduszy europejskich, które Regiony prawdopodobnie wykorzystają w 2014 (FEDER i FSE)

* <http://www.university-autonomy.eu/>

Konkluzja (2)

- We Francji, odpowiedzialność Państwa za rozwój i jakość szkolnictwa wyższego jest zasadnicza i niekwestionowana.
- Jednocześnie regiony chcą być uznane za strategiczne podmioty w dziedzinie szkolnictwa wyższego i badań naukowych, a nie jako substytuty służące zrównoważeniu redukcji środków przeznaczonych przez Państwo na te cele.
- Region staje się istotnym podmiotem określającym strategię polityczne odnoszące się do szkolnictwa wyższego i badań naukowych. Zbliżające się reformy będą prawdopodobnie otwierać możliwości porozumienia na linii Państwo-universytety oraz uniwersytety-regiony.

Więcej informacji

- Association des régions de France, *Les Régions au cœur du nouvel acte de décentralisation*, lipiec 2012
- Association des régions de France, *Enseignement supérieur et recherche : l'ambition des Régions*, 16 listopada 2012
- Vincent Berger, *Assises de l'enseignement supérieur et de la recherche : rapport au Président de la République*, 17 grudnia 2012

Dziękujemy za uwagę !

Cyrielle DUFRENNE - cyrielle.dufrenne@diplomatie.gouv.fr

Romain SU - romain.su@diplomatie.gouv.fr

Dominique LE MASNE - dominique.lemasne@diplomatie.gouv.fr